

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 139/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Petrou Hrubovou, Mierové námestie 93, Ilava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod spis. zn. 4 C 3/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne

konanie a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod spis. zn. 4 C 3/2010.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 10. februára 2009 na Okresnom súde Kežmarok žalobu o ochranu osobnosti. Okresný súd Kežmarok prípisom z 27. februára 2009 postúpil vec Okresnému súdu Spišská Nová Ves z dôvodu miestnej nepríslušnosti. Okresný súd Spišská Nová Ves 5. júna 2009 vyzval sťažovateľa na predloženie potvrdenia o majetkových pomeroch na účely rozhodovania o oslobodení od súdnych poplatkov. Dňa 21. decembra 2009 bola vec opätovne postúpená z dôvodu miestnej nepríslušnosti na okresný súd, ktorému bol doručený spis 11. januára 2010. Okresný súd 9. októbra 2013 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a vo veci žiadosti o ustanovenie advokáta ho odkázal na Centrum právnej pomoci.

3. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nebol spokojný s postupom okresného súdu v predmetnom konaní, 19. februára 2014 podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu po prešetrení sťažnosti odpovedala sťažovateľovi prípisom sp. zn. Spr 141/14 z 25. marca 2014, v ktorom uznala sťažnosť za dôvodnú.

4. Sťažovateľ sa domnieva, že napriek podanej sťažnosti predsedníčke okresného súdu neboli prieťahy v konaní odstránené a viacročná nečinnosť súdu má za následok porušenie ním označených základných práv podľa ústavy a dohovoru.

V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje:

„Vo veci samej Okresný súd Piešťany vykonal niekoľko triviálnych úkonov, a to, že rozhodol o oslobodení od súdnych poplatkov, odkázal ma na Centrum právnej pomoci za účelom ustanovenia advokáta, vo veci vyhovel zmene návrhu. Poukazujem však aj na to, že odporcovi na vyjadrenie bol návrh zaslaný až v roku 2014, potom čo som sa začal vo veci domáhať odstránenia prieťahov v konaní, a až potom čo mi bol

v konaní ustanovený advokát. Dávam tiež do pozornosti, že Okresný súd Piešťany v čase od 11.01.2010 do 01.07.2010 vec prideliť na rozhodnutie dvom sudcom, vybavil moju žiadosť o poskytnutie informácií. Po týchto úkonoch zostal Okresný súd Piešťany absolútne nečinný až do 09.10.2013, kedy mi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Z uvedeného vyplýva, že Okresný súd Piešťany v mojej veci nekonal minimálne od 01.07.2010 do 09.10.2013, t. j. 39 mesiacov, a dovoľím si tvrdiť, že i tie jednoduché úkony, ktoré súd vykonal bolo možné urobiť v kratšej lehote, a predísť tým dlhoročným prieťahom v konaní. ...

Pri posudzovaní otázky existencie zbytočných prieťahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, sa v konaní pred súdom zohľadňujú s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, správanie sa účastníkov a spôsob akým postupoval súd. Mám zato, že konanie o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy nie je neobvyklé zložité na rozhodovanie. Mám zato, že súd mal možnosť v dostatočnom predstihu a primeranom čase sa oboznámiť v plnom rozsahu so skutkovým aj právnym stavom veci. Mám zato, že vec nie je po faktickej a právnej stránke tak náročná, aby ju prvostupňový súd nevedel právoplatne rozhodnúť ani po 5 rokoch, pričom vo veci sa ešte nezačalo ani pojednávať. Uvedené spôsobuje stav právnej neistoty, ktorý naďalej pretrváva.“

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 3/2010, prikázal okresnému súdu v označenej veci konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľovi primerané zadosťučinenie v sume 12 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

6. Výšku primeraného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že mu prieťahmi v konaní bola spôsobená nielen majetková, ale aj nemajetková ujma, a to tým, že

pocituje neistotu, poníženie, duševné a citové utrpenie, stres a obavy. Sťažovateľ ďalej uviedol, že pocituje krivdu, keďže iní v obdobných prípadoch majú reálnu možnosť realizovať svoje základné práva, a s jeho osobou sa nezaobchádza rovnakým zákonným spôsobom.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže

odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 56/03, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 229/07).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

12. Ústavný súd konštatuje, že pri výklade práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (porovnaj I. ÚS 28/01, I. ÚS 257/08, I. ÚS 455/2010).

13. Ústavný súd sa osobitne zamerlal na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

14. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, I. ÚS 375/08). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

15. S poukazom na uvedené ústavný súd súhrnne uvádza, že priebeh napadnutého konania pred okresným súdom bol poznačený prietahmi, a to predovšetkým v období pred podaním sťažnosti predsedníčke okresného súdu. Celková doba konania v trvaní rádovo piatich rokov a niekoľkomesačná nečinnosť súdu sa dá označiť ako hraničná, napriek tomu však ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že prietahy zo strany konajúceho okresného súdu neboli v čase podania ústavnej sťažnosti ešte v takom rozsahu a intenzite, ktoré by si vyžadovali zásah ústavného súdu. Ústavný súd pritom prihliadol aj na správanie samotného sťažovateľa, konkrétne na skutočnosť, že žaloba bola podaná na miestne nepríslušnom súde, ktorý musel vec postúpiť súdu príslušnému na prerokovanie veci. Aj táto skutočnosť prispela k celkovej dĺžke konania.

16. Okresný súd do dňa podania ústavnej sťažnosti uskutočňoval najmä úkony smerujúce k rozhodnutiu o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Bude jeho úlohou, aby po uskutočnení týchto prvotných úkonov vec v čo najkratšej dobe prerokoval a meritórne rozhodol, pričom je jeho povinnosťou pripraviť pojednávanie tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní (§ 114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti (najmä body 13 až 15 sťažnosti) ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia

18. Napokon ústavný súd dodáva, že sťažovateľ okrem porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietal aj porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak z obsahu sťažnosti je zrejmé, že porušenie tohto práva videl taktiež iba v nečinnosti súdu a tvrdených zbytočných prieťahoch. Iné skutočnosti, ktoré by mohli signalizovať porušenie práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ neuviedol, preto ústavný súd považoval sťažnosť aj v tejto časti za zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti nezaoberal.

20. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto sťažovateľovi nebráni, aby v prípade, ak by okresný súd v ďalšom priebehu konania nepostupoval efektívne a plynulo, podal v tej istej veci opätovne sťažnosť ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015